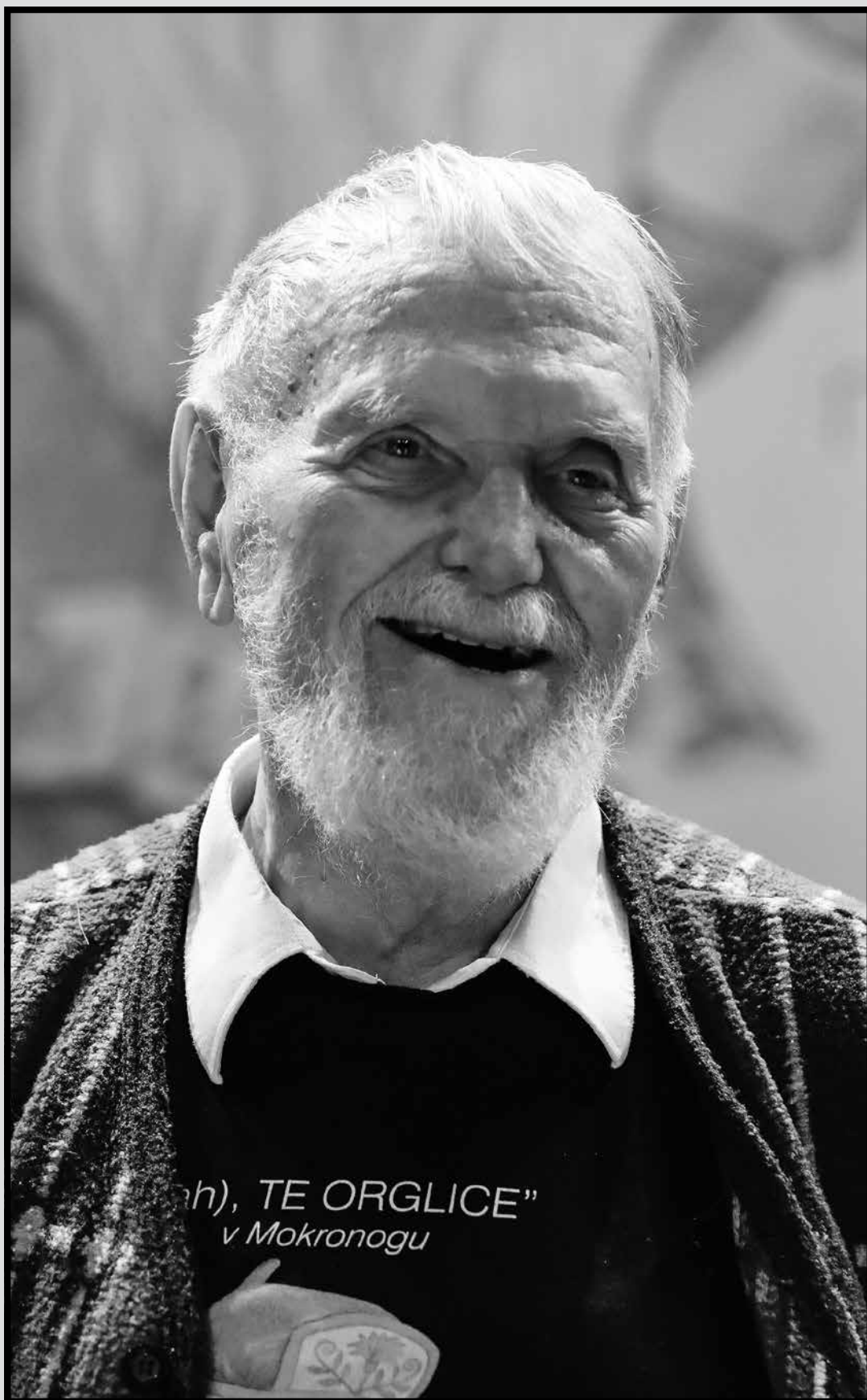

Stane Peček

(1937–2022)

Stane Peček je bil rojen 29. oktobra 1937 v Rovtah pri Logatcu, njegovo srce pa se je za vedno ustavilo v noči na 24. januar 2022. Bil je vsestranski kulturnik, ki je med drugim napisal dve literarni predlogi za pravljlična baleta: *Mokronožci - Vidov ples* (1989) in *Mokronožci - Sejem* (1990), številne njegove kratke zgodbe so bile objavljene v revijah *Rast* in *Naša žena*, rad je pisal tudi pravljice za otroke: *Mokronožci* (1993), *Šuštarček*, *Krojaček* in *Mokronožci* (2003), *Predpražnik* (2005), *Pravljica o roki* (2006) in *Zmak* (2007). Med deli za odrasle je napisal knjige *Dobri vojak Janzej* (1995), poljudnoznanstveno zgodovino *Mokronoga z naslovom Zgodbe Mokronoge* (2000) in roman *Netopir* (2017).

Bil je ustanovitelj in idejni vodja mednarodnega festivala ustne harmonike »(Ah), te orglice«, ustanovil in vodil je različne zборе, je pisec in režiser spevoiger z gostovanji v tujini za otroke in odrasle, tudi režiser predstava za odrasle.

Za svoje delo je prejel številna priznanja, med drugim: Odličje Svobode s srebrnim listom Zveze kulturnih organizacij Slovenije za dejavno spodbujanje kulturnega življenja (1988), Golievo priznanje Zveze kulturnih organizacij občine Trebnje za življenjsko delo na področju kulture (1996), Plaketo tabora slovenskih pevskih zborov za več kot dvajsetletno vodenje programske komisije in pisanje scenarijev za zaključno prireditev (2000), Častni znak svobode Republike Slovenije za široko aktivnost na najrazličnejših področjih kulture na Dolenjskem in drugod (2001), Srebrno plaketa Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti za dolgoletno in uspešno delo na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti (2002) in Zlato plaketa ZZB NOB Slovenije za ohranjanje spoštljivega spomina na narodno osvobodilni boj in gojitev partizanske pesmi (2003).

Leta 2015 je bil imenovan za prvega častnega občana Občine Mokronog-Trebelno, dve leti kasneje pa je prejel plaketo Občine Mirna.

V spomin na prvega častnega občana in zavednega Mokronajzarja je Občina Mokronog-Trebelno pripravila 26. januarja žalno sejo, na kateri so se Staneta z besedo spomnili župan Anton Maver, Matej Šteh, Lojze

Peterle, Boštjan Sladič in Polonca Bartolj. Njihove besede v nadaljevanju objavljamo, prav tako pa še nekaj spominov tistih, ki so s Stanetom delali in živeli.

Tudi članice uredniškega odbora smo hvaležne za priložnost, da smo se srečevali v »podmornici« in skupaj soustvarjali glasilo *Odsev*. Verjamemo, da naše delo spremlja, zato se bomo trudile za to, da bo *Odsev* še dolgo, korektno in zvesto ljudem odseval ...

P. K. L.

v imenu uredniškega odbora

Pravnino čutimo vsi

Spoštovani člani občinskega sveta, sodelavci občinske uprave, družinski člani, dragi prijatelji pokojnega Staneta Pečka.

Začenjamo žalno sejo občinskega sveta Občine Mokronog Trebelno ob smrti pisatelja, pevododje, glasbenika, vsestranskega kulturnika in prvega častnega občana Občine Mokronog-Trebelno Staneta Pečka. Spomin nanj bomo najprej počastili z minuto molka.

Slava njegovemu spominu.

Srce je omagalo, dih je zastal. Žalostna vest, da je za vedno zaprl oči človek nemirnega ustvarjalnega duha in jasnih stališč, je pretresla naše kraje, dosegla pa tudi tiste daleč naokoli po Sloveniji in širše.

Stane Peček se je poslovil v 85. letu starosti. Njegovo življenje ni bilo kratko niti enostavno, bilo pa je zelo kreativno in ves čas v iskanju načinov za uresničitev idej, s katerimi bi življenje v kraju postalo živahnejše, kultura pa bi tako ali drugače dosegla vse generacije.

Po otroštvu v Mokronogu, nadaljnjem šolanju v Novem mestu, na Hrvaškem in v Srbiji ter glasbenih letih v makedonski Strumici se je vrnil v Slovenijo, kjer je svoje bogato glasbeno znanje prenašal na učence v glasbenih šolah in mirnske osnovnošolce, nato pa je bil skoraj dve desetletji, do upokojitve leta 1992, zaposlen kot strokovni delavec na področju kulture

v tedanji Občinski kulturni skupnosti Trebnje pod okriljem Centra za izobraževanje in kulturo Trebnje.

Ljubiteljska kultura mu je takrat še bolj zlezla pod kožo. Pet desetletij je bil nepogrešljiv spodbujevalec in soustvarjalec kulturnega dogajanja v Mirnsko-Temeniški dolini, pa tudi širše.

Spevoigre, dve literarni predlogi za pravljlična baleta, številna avtorska literarna dela, zgodbe, urednikovanje glasila *Mokronajzar* in nato *Odsev*, Slovenski Kljukec, srečanje bradačev, *Kresna noč*, mednarodni festival »(ah), TE ORGLICE«. Prav ta festival je povezal številne posameznike, številna mesta doma in v zamejstvu, predvsem pa preprostemu človeku orglice potisnil nazaj v naročje. Tu so še tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, revija *Rast*, lutkovna dejavnost v naši občini. *Predpražnik*, *Pravljica o roki*, *Zmak*, *Žabja svatba* so tiste najbolj odmevne lutkovne predstave, ki so presegle občinske meje, in predvsem njegovi, danes pa tudi že zelo naši, škratje *Mokronožci* – vse to je izjemna dediščina, ki jo je zapustil. Ta nas bo vedno spominjala na človeka, ki je bil neusahljiv vir idej, s katerimi je naše kraje risal na slovenski kulturni zemljevid in spodbujal ljudi okoli sebe k uresničevanju zamisli. Za svoje delo je prejel številne nagrade in priznanja in bil imenovan za prvega častnega občana Občine Mokronog-Trebelno.

Če za koga, lahko zanj rečem, da je vsak dan prebral nekaj, česar ni bral

nihče drug, da je vsak dan razmišljal o nečem, o čemer ni razmišljal nihče drug, da je bil izjemen kulturnik, a hkrati aktiven občan, ki je pomagal, da je iz sadik idej zraslo prenekatero močno drevo, ki ima korenine zasedrane dovolj globoko v zemljo, da bo raslo in navduševalo tudi v prihodnje.

Njegova odločnost in delo sta bila navdih za druge, ki so mu znali in hoteli slediti in pomagati pri uresničevanju na prvi pogled morda nenaavadnih, celo neuresničljivih misli, ki pa so sčasoma dobile obliko, življenje in prepoznavnost.

Čeprav sva na veliko stvari gledala z različnih zornih kotov in sem bil zaradi diametralno nasprotnih stališč in pristopov včasih nanj jezen, sem ga zelo spoštoval. Rad sem se pogovarjal z njim, slišal njegovo mnenje, ga tudi sprejel, vendar šele, ko sem imel idejo dovolj razdelano, da sem jo lahko ustrezno predstavil in zagovarjal. Bil je zelo iskren sogovornik, razgledan, spremljal je dogajanje v občini in včasih ostro kritiziral posamične odločitve, s katerimi se ni strinjal. Po drugi strani pa je vedno pozorno prisluhnil idejam o razvoju, jih premlel, razvil in nadgradil do limita, ki se je vklapljal v širši kontekst rešitve. Z vsakim pogovorom sva oba postala močnejša, predvsem pa sva iz njega izluščila nekaj dobrega za občino in za ljudi.

Nisva se denimo strinjala o rušitvi Koželjeve hiše, a ko je bila odstranjena, je bil prvi, ki je začel razmišljati o tem, kako praznemu prostoru vdahniti novo življenje in mu dati neko novo vrednost, ki bo ostala zanamcem in bo prepoznavna za kraj. Tako je nastala tudi trška ploščad, kjer trije škratje Mokronožci pripovedujejo zgodbe tistim, ki jih želijo in znajo slišati.

Spodbujal je spoštljiv odnos do zgodovine, opominjal na izjemne ljudi, ki so se rodili v naši občini in pomembno spreminjali tok zgodovine na različnih področjih. Spominska plošča skladatelju Stanku Pirnatu na stavbi nekdanje sodnije, spominska stena dr. Henriku Heferletu v Zdravstveni postaji Mokronog in njegov zadnji projekt Emin čoveljc, ki je razstavljen v farni cerkvi sv. Tilna tu v Mokronogu, so tisti pomembni kulturno-zgodovinski projekti, ki smo jih skupaj uresničili in so plod njegove vztrajnosti.

Zagovarjal je vrednote narodnoosvobodilnega boja in pričakoval od mlajših generacij, da se te ohranijo in živijo naprej, od občine pa, da bo skrbela za spomenike, v prihodnosti pa restavriral edinstveno zbirko likovnih del Borisa Kobeta – Po poteh Gubčeve brigade – ki že desetletja krasi stene mokronoške osnovne šole.

Bil je vizionar, ki je videl zelo daleč in razmišljal še dlje. Bil je kritik, ki je znal svoje ideje vtakati tudi v občinske projekte. Bil je vztrajen, a ne trmast. V vsaki situaciji je znal poiskati dobro, pozitivno.

Nikoli več ne bova sedela in razpravljala, ne bodo se kresale iskre, a še dolgo bom slišal njegov glas, ki mi bo osvetlil tudi drugo plat, me opozoril, da je pomembna vizija in da je morebiten neuspeh le korak do uspeha, ki bo še daljnosežnejši in odmevnejši od sprva načrtovanega.

Stane je ljubil razgibano dolensko pokrajino, mehke gričke in skrivnostne doline, rad je imel glasbo, bil je ponosen na koncertno ustno harmoniko, ki je nadgradila zven ljudskih orglic, navduševali so ga ubrani glasovi v pevskih zborih.

Bil je iskren, hudomušen, razigran, navihan – vse tisto, kar je vtikal tudi v le dobrim ljudem vidne skrate Mokronožce. Morda bo prav z njihovo pomočjo tu in tam še zašepetal kakšno prigodo in jo prinesel med nas, nas spomnil na lepoto življenja in vseprisotnost kulture.

Praznino, ki je nastala z njegovim odhodom, čutimo vsi. Njegovim najbližjim pa ob izgubi izrekam iskreno sožalje.

Prijatelj Stane, počivaj v miru!

Anton Maver,
župan Občine Mokronog-Trebelno

V Šentvid se je vračal leto za letom

Žalostna vest, da se je v teh dneh končala vsestransko ustvarjalna življenjska pot našega sodelavca in prijatelja Staneta Pečka, je prišla tudi do nas – Šentvidčane in organizatorje tradicionalnega Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Ni še čisto izzvenelo nedavno novoletno voščilo in dobre želje, da bi letos kljub razmeram ponovno organizirali tradicionalni pevski tabor, že je naša srca in misli napolnila grenkoba ob spoznanju, da našega dragega Staneta na prihodnjem Taboru ne bo več med nami.

Vsi se zagotovo strinjamo, da je bil Stane velik ljubitelj in ustvarjalec kulture, posebno mesto v teh njegovih kulturnih dogodivščinah pa sta imela pesem in petje. Pesmi se je predajal kot pevec in zborovodja, še posebej pa tudi kot dolgoletni soustvarjalec največje zborovske prireditve v naši domovini – Tabora slovenskih pevskih zborov.

Stane je bil del te naše veličastne

prireditve skoraj vseh 50 let obstoja Tabora. Šentvid in taborsko vzdušje je začutil že na četrtem Taboru, na katerem je sodeloval še kot udeleženec oz. zborovodja. V Šentvid se je vračal leto za letom. Njegova strokovnost in druge značajске odlike so ga kmalu zaznamovale do te mere, da je bil že po 10. taboru leta 1979 povabljen v organizacijski odbor prireditve. Takrat je vez med Stanetom in Šentvidom postala dokončna in nerazdružljiva.

Šentviški tabor pa je rasel in rasel. Iz nekdanj vaše prireditve je nastala množična zborovska manifestacija, na kateri je sodelovalo več tisoč pevcev iz domovine in zamejstva. Stane je med organizatorji spretno vihtel programske niti, si nabiral izkušnje in zaupanje in tako je leta 1988 dokončno prevzel tudi vodenje programske komisije.

Na mestu programskega vodje je bil kar 33 let, tudi v zadnjih dveh letih, ki jih je krojila pandemija novega koronavirusa in so načrti in program zaradi višje sile ostali samo na papirju. Tako je usoda želela, da je bil prav jubilejni 50. tabor, zadnji, pod scenarij katerega se je podpisal naš Stane. Njegovo zadnje srečanje s pevci iz vseh koncev Slovenije in tujine, ob navzočnosti predsednika države in drugih uglednih gostov – je bilo res veličastno. Tako veličastno, kot si je Stane brez dvoma zaslužil.

V vseh teh letih Stanetovega dela pri Taboru v Šentvidu se je nabrala vrsta zgodb, iskrenih prijateljstev in nepozabnih spominov. To je tudi obdobje, v katerem se je spreminjala družba in z njo tudi kultura; nenazadnje smo Slovenci dočakali tudi lastno državo. Vsem tem spremembam in izzivom je Stane vrsto let uspešno sledil s svojimi programskimi pristopi. In

Tabor je ostajal zanimiv in všečen za poslušalce in zборе na eni strani ter stroko in politiko na drugi strani. Ves čas pa je sledil glavnemu cilju, to je povzdignjenju slovenske zborovske glasbe in ljudske pesmi.

Tako kot številne druge ravni družbenega življenja so tudi Tabor spremljali vzponi in padci. So bili časi, ko sredstva za organizacijo niso bila problem, in časi »suhih krav«, ko je bilo potrebno skrbno pretehtati možnosti in porabo skromnih sredstev. Bil je Tabor v hudi poletni pripeki in v deževni junijski nedelji ali poletni toči. Bile so pesmi, ki so božale dušo in krepile ponos, in bile so melodije, ki so vračale v spomine in budile nostalgijo. Vedno pa je pevke in pevce na šolskem igrišču pričakal Stane.

Čeprav kot scenarist ni nikoli stopal v ospredje prireditve in pred objektivne televizijskih kamer, pa je zaradi svoje strokovnosti in hkrati skromnosti spletel profesionalne in prisrčne prijateljske odnose. Vtisnil se je v srca vseh nas – domačinov, zaposlenih na šentviški osnovni šoli, predstavnikov občine, raznih kulturnih in javnih ustanov na lokalni ter državni ravni in zlasti slovenskih pevk in pevcev. Tak je bil Stane – predan delu in vedno prijeten sogovornik.

Zavest, da njegov pristen, nikoli zaigran, smeh ne bo nikoli več razpihal kresov kulturnega dogajanja, je trpka in dokončna. A na drugi strani, mogočno in trdno stoji naša obljuba, da bomo ob prvi možni priliki spet dvignili na noge zборе in zborovodje, kulturne ustvarjalce, številne pevce iz domovine in zamejstva ter skupaj zapeli – Sloveniji v čast in takšnim kulturnim svetilnikom, kot je bil Sta-

ne Peček, v ponos.

Matej Šteh,
predsednik Tabora slovenskih pev-
skih zborov Šentvid pri Stični

Ti si se držal “Ah ...”

Dragi Stane, spoštovani svojci, gospod župan z občinskim svetom in upravo, spoštovani žalni zbor!

Ko sva nekoč, pred šestdesetimi leti v Pijavicah, skupaj vstopala na isti vlak, nisem vedel, da bova enkrat kasneje postala prijatelja, glasbena zaveznika in ambasadorja orglic.

Poznal sem Te kot pevovodjo, pedagoga in vsestranskega kulturnika, nisem pa nič vedel o Tvoji ljubezni do tega malega inštrumenta.

Presenetil si me, ko si me leta 1991 kot predsednika vlade povabil v Trebnje na prvi orgličarski festival. In ni me čudilo, ko je na Tvojo pobudo in pod Tvojim vodstvom zaživel festival “Ah, te orglice ...” v Mokronogu.

Včasih sem Te primerjal s Prešernom. Kar je on naredil za slovenščino, si Ti storil za orglice. Prešeren je dokazal, da se da v slovenščini povedati vse, upesniti najfinejšo srčno snov, Ti pa si včasih skorajda zaničevani inštrument postavil na veliki oder in vzbudil novo ljubezen do njega. Pomagal si nam razumeti, kaj pomeni biti velik v majhnem. Kako veliko razpoloženje, atmosfero, je mogoče ustvariti s tako malo stvarjo.

Velika razlika je med “Eh, te orglice” in “Ah, te orglice”. Ti si se držal “Ah, ...”

S Tvojim trudom za kakovost si dal orglicam novo veljavo in višji status ljudskosti.

Ob Tebi so se v dvoranah v Trebnjem in po Mirnski dolini leta oglašale z orglicami vse generacije, po Sloveniji so nastali orgličarski ansambli, zaigrali smo v Slovenski filharmoniji. V skrbi za kakovost si vabil med nas domače in tuje profesionalce.

Zgodba je preskočila krajevni, pokrajinski in državni okvir. Zgodilo se je orgličarsko partnerstvo med

Mokronogom in Gračiščem v Istri.

Tvoje delo je dalo kulturni podobi Mokronoga novo identiteto. Mokronog si poživil, razvedril in zaznamoval. Hvaležen sem Ti, da nisi živel samo za festival, ampak si povezoval in spremljal slovenske orgličarje tudi čez leto, se zanimal za dogajanje in pomagal komu tudi v bolezni.

V imenu slovenske orgličarske skupnosti, ki si jo navdihoval in vzpodbujal, in še posebej v imenu orgličarjev občine Mokronog-Trebelno se Ti zahvaljujem za vse, kar si storil za ljubitelje tega malega instrumenta, za vse prešerne glasbene in manj glasbene ure, za vso Tvojo predanost glasbi in kulturi. Hvala Ti za dobro voljo in humor.

S Teboj naš cilj niso bili dogodki, ampak rast kulture, ki nagovarja srce, vzpodbuja ustvarjanje in se veseli drugega. Ne bomo se Te samo trajno spominjali. Ostal boš navdih in zgled, vreden posnemanja.

Hvala Ti, dragi Stane. Ko odhajaš v pokrajino večne harmonije, Ti obljubljam, da Te bodo Mokronožci sprti obveščali, kaj se dogaja pri nas. Festival bo!

Počivaj v miru!

Svojcem pokojnega Staneta izražam iskreno sočutje.

Lojze Peterle

Bil je enkrat, neponovljiv

Spoštovani žalni zbor!

Mnogo prežgodaj nas je zapustil naš član Stane Peček. Družini in ostalemu sorodstvu v imenu Združenja borcev za vrednote NOB Trebnje in Občinske organizacije Mokronog-Trebelno izrekam globoko sožalje.

Med drugo svetovno vojno je kot otrok moral zapustiti svojo družino, zaradi česar je imel status izgnanca. Imel se je za Mokronožana, čeprav je kar nekaj let preživel drugje. Še kot mlad fant je po končani gimnaziji nadaljeval šolanje v vojaški glasbeni šoli

ter se po študiju zaposlil v Makedoniji v vojaškem orkestru. Po zaključeni obveznosti do vojske se je preselil v domače kraje, kjer je služboval v različnih službah, pred upokojitvijo pa tudi na območju bivše občine Trebnje, kjer je bil zadolžen za področje kulture. Prav na tem področju je že zelo zgodaj sodeloval z vojaškimi organi in veteransko organizacijo Zvezo borcev. Kot kulturnik je sodeloval malodane na vseh proslavah, ki jih je organiziralo Združenje borcev za vrednote NOB v občini Trebnje. Organiziral je tudi več razstav slik akademskega slikarja Borisa Kobeta v raznih krajih po Jugoslaviji, med drugim tudi v sosednji državi – Italiji. Njemu in ostalim takratnim družbenopolitičnim delavcem se lahko zahvalimo, da se je zbirka slik Kobeta ohranila in da se sedaj nahaja v mokronožski osnovni šoli. Bil je pobudnik in glavni ustvarjalec kulturnih programov na mnogih proslavah ob prvem kongresu protifašistične ženske zveze v Dobrnici in na svečanostih ob ustanovitvi Gubčeve brigade na Trebelnem. Oba dogodka sta z njegovim zanosom in njegovim prefinjenim okusom za zgodovino in kulturo pridobila na veljavi v celotni Sloveniji; na podlagi njegovega programa se svečanosti ohranjajo še danes. Za svoje delo pri organiziranju spominskih slovesnosti je že pred več kot desetletjem pridobil Zlato plaketo Zveze Združenj borcev NOB Slovenije. Pred tremi leti pa je prejel še Priznanje ob 75. obletnici ustanovitve OF. V naši organizaciji je tvorno sodeloval in bil pobudnik številnih predlogov: zaščite in urejanja lastništva Kobetove zbirke slik Po poteh Gubčeve brigade, urejanja razstav, prirejanja spominskih slovesnosti, pripravljanja srečanj članov naše organizacije z bivšimi borci partizanskih enot z našega območja, srečanja z bratom Jančka Mevžlja. Skratka, bil je enkrat, neponovljiv.

*»Kdor živi v spominu drugih, ni mrtev, je samo oddaljen. Mrtev je tisti, ki ga pozabijo.«
(Immanuel Kant)*

Dragi tovariš Stane,
hvala ti in – ne bomo te pozabili.

Boštjan Sladič,
predsednik ZB NOB Trebnje

Mokre tačke ali prijateljstvo, ki je ves čas viselo na nitki

Stane. Ki nikoli ni želel, da ga kliče-mo Stanko, kaj šele Stanči! In če imaš ravno prav škratovske nagajivosti v sebi in si po vrhu še ženskega spola, boš seveda napravil ravno to. Odprtost, preprostost in večna mladost njegovega uma nam je dovoljevala, da smo skupaj ustvarjali in spletli prijateljstvo, ki je (če se pošalim) ves čas viselo na nitki. Marionete, namreč; trije škrti Mokronožci, ki jih je Stane nekega davnega popoldneva ves ponosen vozil naokoli na zadnjih sedežih svojega avtomobila, so nas neizmerno povezali in na nek način zaznamovali. Pa ne samo nas, temveč ves Mokronog.

Lutkovno skupino vzgojiteljic vrtca je Stane pred leti povabil, da smo kot samostojna sekcija začele delovati v okviru KUD-a Emil Adamič. Skupina začne z uprizorjanjem njegovih avtorskih lutkovnih predstav o škrtih Mokronožcih, kot so: Predpražnik, Pravljica o roki, Zmak, Aaaačih, Slavni za hec in druge, s katerimi smo se predstavljale v lokalnem okolju, redno pa tudi na območnih, regijskih in državnih srečanjih lutkovnih skupin v organizaciji JSKD RS.

A škrti so pač škrti in kaj kmalu so prerasli zgodbe, prestopili platnice svojih knjig in se odpravili med ljudi. Stane v tistem času napiše nekaj povezovalnih tekstov za prireditve vrtca, šole ter občine. Sprejmejo jih vsi, otroci, odrasli pa skoraj še bolj. Vabijo nas povsod in za vse priložnosti.

Škrti Mokronožci, ko se slavi kres ali ko se praži krompir.

Mokronožci na otvoritvah, pra-

znovanjih, v vrtcu, šoli ali v domu za ostarele.

Škrati, ko nas obiše Dedek Mraz ali sam predsednik države. Še slednjega tako očarajo, da se nizko prikloni in jim naravnost v oči pove, da on pravljice posluša vsakodnevno v parlamentu. Škrati Mokronožci pred Prešernovim spomenikom v Ljubljani, na Pedagoški fakulteti ali na nacionalni televiziji. Škrati Mokronožci v Mariboru, ko je ta evropska prestolnica kulture, pa tudi v Škofijah, Metliki, Kočevju, v Poljanski dolini ... in celo izven naših meja v Pulju ali pobratenem Gračišču.

Nam se ni niti sanjalo, Stane pa je gotovo vedel, kaj počne. Njegovi Mokronožci so spontano postali nekakšen zaščitni znak, maskota in promotorji naših krajev. Vedno navihani, družbeno kritični, jezikavi, ki se znajo dobro norčevati iz sebe, da si potem lahko privoščijo še druge.

Od kod sploh vsa ta čarovnija?

Nešteto študij obstaja o tem, da je lutka terapevtsko sredstvo. Ko se v pisateljevi zgodbi v zapuščenem rovu izgubi deček in nemočen obstane v temi, odstira avtor strahove vseh nas, ki se tudi sami ničkolikokrat znajdemo v na videz neprehodnih življenjskih situacijah. In ko se kar naenkrat od nekod prikaže škrat in zasuka zgodbo v pravo stran, tudi nam prebrane besede (sploh, če so zavite v tako elegantne metafore, kot je znal le Stane) zavedno ali nezavedno pokažejo našo lastno notranjo moč in vero, da bomo zmogli premagati poti iz naših temin. Ko animator oživilja lutko, ki je le kup kaširne mase, blaga in vrvic, se preseli v lik in skozi animacijo objekta privabi gledalca, da verjame v njegovo navidezno življenje. V tistem trenutku smo torej vsi v čarovniji: avtor, igralci in gledalci. Za hip je vse res, smo na kolektivni terapiji, ki vsem paše in nas zdravi.

Zato ni čudno, da se na tem mestu spominjam, kako sem v predstavi, ki smo jo izvajali kar skupaj z njegovim celotnim ženskim pevskim zborom Zimzelen, stala na neki lestvi s škratom v rokah, pred katerim se je vrtela naša Zemlja. Mokronožec je s svojo ročico čaral in zdravil od napuha in pohlepa uničen planet. V obupu je kar na glas kričal in izdajal Stanetovo skrivno sestavino čarobnega napoja za rešitev sveta: *Dajte še pravljic! Dajte*

še pesmic!

Upam, da ni nikogar med nami, ki bi se spraševal, kje so dobrotljiva mokronoga bitja danes. Saj veste, kako je zapisal njihov oče: *VIDIJO JIH SAMO TISTI, KISO TUBREZ GRDIH MISLI*. Pa vendar je vizionarski Peček poskrbel tudi za tiste druge, malo manj dojemljive za prave škratovske dimenzije, saj nas domačine in tuje obiskovalce očarljivi hudomušneži kar vabijo, da si jih pobliže ogledamo in spoznamo tudi na ploščadi sredi Mokronoga.

Na koncu torej samo še velik poklon in neizmerna hvaležnost za čas, izkušnje, učenje, prijateljstvo in predvsem za ogenj, ki smo ga drug drugemu dajali.

Dragi Stane, lutke so bile, lutke so in lutke bodo!

Polonca Bartolj
in Mokre tačke

Bila je pozornost, sedaj so spomini

Kulturni dom Partizan Mirna: Stanetovih 80

Najprej je bila majhna želja za pozornost.

Nato: malo večja želja, saj 80 let ni kar tako.

Še malo kasneje: osvežitev nekaterih delovnih nalog na Mirni.

Sledi analiza dogodkov Kulturnega projekta:

Nabito polna dvorana. Igor Švara, s soprogo pripeljeta z zvijačo Staneta v Dvorano.

Program:

Občinski pihalni orkester Trebnje – sodelovanje z dokazili na razstavnem panoju v godbeni sobi. Na sami 80-letnici sodeluje celo sin Gašper, do katerega imajo godbeniki izrazito prijateljsko spoštljiv odnos. Igrali so

v živo in presenečenje s šokom za Staneta je bilo kar veliko.

Sledil je: MoPZ Emil Adamič Mokronog, ki je deloval dolgo časa in je omagal po obnovi kulturnega doma v Mokronogu, saj so varnostne zapore doma kar oteževale delo zbora.

Pogled čez občinske meje je segal do Sevnice, z delovanjem MePZ Lisca. Pevska ustvarjalnost je bila zelo pestra. V Zabukovju je delal kot mentor igrane in pete besede. Ljubezen do dela in spomini so prisotni še danes.

Zanimivo sodelovanje je bilo celo z Društvom Upokojencev Šentrupert, kjer je harmonika v Stanetovih rokah poplesavala z ritmom in melodijo ob petju MePZ DU Šentrupert.

Njegova zborovska ljubezen Zimzelen: z veseljem, brez žalosti. To so pevke, ki so nekaj časa sodelovale z MoPZ Emil Adamič Mokronog. Z njimi je povezano veliko zanimivih dogodkov na odru doma in izven SLO.

Vsi zbori so osvežili pevske spomine s Stanetovim pridihom.

Srce prireditve pa so bili štirje moji in malo tudi Stanetovi učenci OŠ Mirna, seveda kar nekaj let nazaj in to v skupnem sodelovanju. Zato še posebna zahvala Andreji Koščak, Tamari Repnik, Danieli Osmanovič in Urošu Kozolcu z izvirnim vodenjem programa.

Na odru so se kitili: Niko Borštinar: z lepo besedo, humorjem in harmoniko, Marjan Urbanija in Oto Nemanič z orglicami.

Mejdun, do pianina se je v šali priigrjal Igor Švara. Med tem ko so v dvorani cveteli še: vsestranski baletnik Janez Mejač, mojster Jernej Lampret iz Šentvida pri Stični, Vladimir Hrovat kot avtor delovnih zvezkov za orglice, ter še veliko, veliko pomembnih osebnosti z obrazom prijatelja.

Najbolj pri srcu poleg vseh ostalih, ki so zapolnili dvorano, je bil Wili s fotoaparatom, neumorna in vsestranska Majda Gačnik ter dr. Stela Munk, ki mu je zagotovila, da ga bo čuvala, saj je bila prireditev v celoti izvedena brez vednosti lastnika 80-letnice.

Hvala Stane, da mi je uspelo povezati celotni program brez tvoje vednosti s čudovitim izborom tvojih nekdanjih ustvarjalcev.

Danes, ko to pišem, nama z Gašperjem stojijo ob strani številni, resnično pravi prijatelji. Pa vseeno, Lučko zapišem ponovno zate in za vse nas:

Dragi Stane!

Takega prijetnega dialoga ne bom imel več, oglasila se bo še tvoja draga Duška ... Tebe pa ne bom priklicala. Vsi vemo, kje si, ne vemo pa, kaj snuješ, pišeš, pripravljáš nov program za tvoj ženski zbor, mogoče nov scenarij za baletno predstavo ali razmišljaš o programu za Kresno noč? Kot da to ni dovolj, imaš v mislih tudi Srečanje pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Preveč se razdajaš, vem, vse bi želel opraviti – organizirati – tako kot mora biti – profesionalno.

S programom za Kresno noč si ne beli glave – na gradu ste pripravili lepo prizorišče. Baletni plesalci so prišli, čarovnik Ivo je imel tudi vse pripravljeno, torej tudi tvoja scenarija za Mokronožce – Vidov ples – in za drugo predstavo Sejem, sva za Ladom Jakšo glasbo dobro pripravila. Premiera Vidovega plesa je bila fantastična! Padal je dež, Mokronožci so prišli z Lošč, plesali po lužah, res je bilo neponovljivo. Posneli smo jo tudi za RTV Slovenija, po tvoji zaslugi smo bili uspešni.

Leta so tekla hitro. Vsako leto si pripravil nov program. Po dolgih letih ste zamenjali tudi prizorišče in izbrali novo. Kres je gorel, Kristina na flavti je spremljala plesalke, bilo je čarobno, kot se za kresno noč spodobi. Kje si jemal toliko energije – časa. Delal si 25 ur na dan. Tega ne zmore vsak. Mokronog je tvoj, na vsakem koraku se srečamo s tvojim delom. Veliko si zapustil nam, Mokronajzarjem. Za tvoje delo si dobil tudi naziv častni občan Mokronoga. Hvala ti!

Župan g. Anton Maver je vse tvoje prošnje rešil tako, kot si želel. Oh, da. Tudi zataknilo se je, po mirni poti pa sta vse rešila. Mokronog je lep. Župan je od vruga. Veliko je postoril za svoj kraj in svoje ljudi.

Ploščad z zelenjem na mestu Koželjeve hiše se lepo ujema z okolico. Edino Pričnica nas je malo razočarala. So pa tukaj trije Mokronožci, ki jih veselo pogleda in pozdravi vsak mimoidoči, ta "pas de trois", res so pravi Mokronožci!

Eden igra na ustno harmoniko, drugi pleše, tretji ocenjuje njuno početje. Naj orgličar igra še dolgo, dolgo, Janez naj pleše, Čakec pa naj razsodi, kdo bo zmagovalec.

Dragi Stane, hvala, ker sva se poznala in postala prijatelja. Nasvidenje.

Janez Mejač

24. januar 2022 ob 0:32

LUČKA

*Lučka na nebu se nova je utrnila.
Na zemlji ni mogla več dobro živeti.
Zgoraj na nebu prijatelje ima.
Nam tukaj doli pa mežikati zna.
Nič ne bo hudega, če se nam k njej ne mudi.*

Lučka na nebu naj sveti in nam naj prijazno žari.

24. 1. 2022 ob 3.10, Duška

Dokler smo, imejmo se radi!

Duška Peček

Pismo Stanetu Pečku

Ali se slišimo?

Ali je to Ministrstvo za kulturo?

Da, tukaj tajnica in žena Duška.

Želim govoriti z ministrom Stanetom.

Minister je še v horizontali, v postelji,

ga bom poklicala.

Hvala!

Po Stanetovih stopinjah ...

Stane Peček na Podružnični šoli Trebelno, februar 2018 – arhiv OŠ Mokronog

Stane Peček, le kdo ga ne bi poznal. Otroci v vrtcu in učenci v šoli so ga poznali kot pripovedovalca zgodb o Mokronogu, njegovih prebivalcih in kot avtorja škratov Mokronožcev. Kolikokrat smo hodili po Loščah v upanju, da morda pa res kje srečamo škrate. A kot je Stane vedno rekel: »So poredni, pridni, za vse ljudi nevidni. Vidijo lahko jih tisti, ki so brez hudobnih misli.« Fantazijski škratje, ki se potikajo okrog Mokronoga in v našem vrtcu, nas bodo vedno spominjali na Staneta, spomin naj pa živi tudi v imenu našega vrtca, ki se imenuje po njegovih junakih – Vrtec Mokronožci.

Staneta smo pogosto srečali na šolskih hodnikih, kjer se je vedno rad pošalil z otroki, učenci in zaposlenimi. Zato smo ga bili vedno veseli, saj je z vsakim obiskom nanizal dodaten kamenček v mozaiku znanja in vedenja o Mokronogu, ki ga je iz svoje bogate zakladnice vsakič radodarno delil z nami.

Z idejami, znanjem in ustvarjalnostjo ali z odlomki svojih literarnih del

Poimenovanje Vrtca Mokronožci, junij 2008 – arhiv OŠ Mokronog

je bil prisoten ob vseh pomembnejših naših dogodkih, obletnicah, prireditvah, bil je naš mentor, svetovalec, usmerjevalec, naš prijatelj. Bil je človek z veliko začetnico.

Veseli smo njegovih prizadevanj, da je prostor v naši šoli našla tudi Kobetova zbirka slik Po poteh Gubčeve brigade. Vsa ta leta so jo različne generacije učencev sprejele kot del naše dediščine in so jo skrbno varovale. Bil je tudi pomembna vez med šolo in ustvarjalci, ki so šolski prostor obogatili s svojimi skulpturami.

Njegove sledi ostajajo v bogati lutkovni dejavnosti, za katero je s svojim entuziazmom navdušil strokovne delavke vrtca, ki jo z ljubeznijo in predanostjo razvijajo še naprej.

Stane Peček nam je bil s svojo ustvarjalnostjo in neizmerno ljubeznijo do kulture neusahljiv vir idej. Upamo, da Zgodbe Mokronoge navdušijo najmlajše, da še naprej ohranjajo ljubezen do kraja in ga raziskujejo. Predvsem pa si želimo, da nas preko lutk njegovi Mokronožci in drugi

junaki še dolgo razveseljujejo.

Osnovna šola Mokronog
z Vrtcem Mokronožci

Z njim povezani v pesmi

Pevke ženskega pevskega zbora Zimzelen, ki delujemo v okviru KUD Svoboda Mirna, smo pod vodstvom neprecenljivega zborovodje Staneta Pečka prepevale polnih 29 let. Zadnje naše skupno srečanje je bilo dan pred njegovim 84. rojstnim dnevom. Kljub bogatim načrtom in veliko dobre volje ter zagnanosti žal 30. obletnice delovanja našega zbora ne bomo obeležili pod njegovim vodstvom.

Spomini na neštete vaje, nastope, koncerte, tekmovanja, gostovanja doma in v tujini, šentviške tabore in spevoigre bodo še dolgo živi, kakor tudi številni prelepi trenutki in doživetja, prežeta z njegovim pristnim humorjem, ki je bil del bogatih medsebojnih prijateljskih odnosov in druženj.

Vsestranskega Staneta bomo zelo pogrešale. Za njim ostaja bogastvo prepletanja medosebnih vezi, združenih v dolgoletnem zorenju v pesmi.

V zboru Zimzelen se bomo potrudili, da bomo njegovo največjo zapuščino, ljubezen do pete pesmi, gojili z veliko mero spoštljivosti.

S hvaležnostjo, da smo bili z njim povezani v pesmi,

Ženski pevski zbor Zimzelen Mirna

Stane, naš priklek.

»Človeku brez kulture v srcu nobena materialna dobrina ne more obroditi sreče,« je ob neki priložnosti zapisal Stane Peček. Velik človek in izjemen kulturnik, za katerim ostaja velika vrzel. V mnogih projektih ga bomo pogrešali, a hkrati bo v njih živel dalje.

Že kot nadvse priljubljen učitelj glasbene vzgoje je znal učencem na prijazen in dostopen način približati glasbo. Na Kulturni skupnosti Trebnje, kjer je nadaljeval svojo pot, pa je prišel do izraza njegov vrecel izvernih idej, ki ni presahnil niti, ko je zaključil svoje poklicno ustvarjanje.

Preveč je vsebin, na katerih je pustil svoj pečat, da bi lahko vsaj približno vse omenili. Preveč je tudi področij, na katerih je plemenitil kulturni utrip, da bi lahko vse naštel. Pisec, režiser in scenarist, glasbenik in zborovodja ... Z velikimi črkami se je zapisala njegova ljubezen do orglic – malega glasbila, ki je dobilo veliki festival v domačem Mokronogu. Mokronožci, hudomušni škratje, ki jim je vsestranski mokronožski kulturnik vdahnil življenje. Nič manj hudomušen ni bil niti Lažnivi kljukec, ko je bilo mogoče

foto: A. S. Lamovšek

lagati tudi legalno. Kot zborovodja je skrbno pripravljaj svoje programe, napisal celo priredbe ali scenarije za prireditve ...

Pogrešali bomo njegovo voljo in pronicljive ideje, ki niso nikoli presahnile. Predvsem pa bomo pogrešali njegov iskri humor in svojevrstno vrlino besednega izražanja, ki je pričarala prenekateri nasmeh med branjem njegovih pobud in sporočil. Stane, naš priklek.

Joži Sinur in Mojca Femec,
JSKD OI Trebnje in ZKD Trebnje

Stanetu Pečku ...

foto: A. S. L.

Dragi Stane, misli so zbegane, nekaj se je zgodilo, kar človek težko sprejme. A poti nazaj vendarle ni. In kakor koli se glava upira, bo dejstvo treba vzeti v zakup. Dejstvo, da mi s prijateljskim zanosom ne boš več vestno poročal

o tem, kaj in kdaj si na Radiu ARS mojega poslušal. Dejstvo, da ne bova več premlevala, kako in kaj storiti, da bi čim bolje uspel festival, ki si se ga domislil in pred tremi desetletji s tako prikupnim ljubkovalnim imenom »(ah), TE ORGLICE!« tudi spraval v življenje, ob čemer sem ti hvaležen, da sem bil od prvega dne zraven. Dejstvo, da ne bo več tvoje vztrajne dolgoletne gonilne sile, ki me je vsa ta desetletja spodbujala k temu, da je treba poskrbeti za čim boljšo osnovo za izobraževanje na področju ustne harmonike. S tvojo provokacijo ob dilemi med poimenovanji »orglice« in »ustna harmonika« sva uspela priti do pomembnega premika v splošnem razumevanju teh dveh pojmov.

Hvala ti za vso tvojo vztrajnost. Hvala ti za vso čudovito podporo tudi početju ansambla Sorarmonica, še zlasti zadnje čase dosežkom najinega dua s Simono, ko si znal izbrati tako krasne, pronicljive besede o najinih glasbenih dejanjih; ne le z najinima ustnima harmonikama, ampak tudi o novo nastalih skladbah o njenih besedilih in mojem skladateljstvu. Hvala ti, Stane, za vse ure telefonskih pogovorov, ki nikoli niso bili nekaj »kar tako«. In niso bili zaman. A jih več ne bo. Hvala ti za vse spomine!

Marsikdaj si moral krmariti med raznimi Scilami in Karibdami ... in se izvleči tako, da barka ni nasedla! Zadolžil si nas, da jo bo treba peljati naprej, ji morda dati novega vetra v jadra, a za vedno boš ostal oče slovenskega festivala ustnih harmonik in človek., ki je pusti neizbrisen in pogo-

sto izviren pečat še na mnogih drugih področjih. Ne, nisi odšel. Ostajaš med nami z vsem, kar si nam zapustil. Zato ti želim na tej, nekoliko spremenjeni poti: srečno in uspešno naprej!

Tvoj prijatelj, somišljenik, sodelavec ...

Vlado Hrovat

Odšel je podpornik in zaveznik knjižnice, odličan sogovornik in naš prijatelj Stane Peček

Stane, tako ste se veselili z nami, ko smo septembra 2008 praznovali otvoritev mokronoške knjižnice. Kako tudi ne, saj je bila vaš drugi dom. Prav nikoli niste pozabili vstopiti, pa četudi v naglici, ko je bil rok za oddajo prispevkov za *Odsev*, ki ste ga tako predano urednikovali, že blizu. Toliko različnih tematik smo skupaj obdelali. Sodelovali pri mnogih dogodkih, večkrat ste nas opozorili na ljudi, ki so s svojim delom na kraj ali pretekle dogodke pomembno vplivali in si zaslužijo našo pozornost. Ni vam bilo mar le za dogajanje v Mokronogu. Celo Temeniško in Mirnsko dolino, v katero ste naselili tudi navihane škrate Mokronožce, ste obogatili z neizmerim zavzemanjem za kulturno dobro.

Vaša ljubezen do napisanega se je začela že v otroških letih, saj ste že kot zvedav fantič obiskovali mokronoško

knjižnico. Prav vam, kot tajniku, gre pripisati zasluge, da se je na krov Občinske kulturne skupnosti Trebnje vkrcala tudi Knjižnica Pavla Golie.

Poleg Franceta Režuna, Jožeta Zupana in Lucijana Reščiča ste tudi vi, dragi Stane, zaslužni za poimenovanje naše knjižnice po rojaku Pavlu Golii. Knjižničarji smo ponosni, da je prav vam in vašemu delu namenjena spominska vitrina v Krajevni knjižnici Mokronog, da je naša knjižnica založnik in izdajatelj vašega romana *Netopir* in da ste bili kar dva mandata član Sveta zavoda naše knjižnice. Hvala vam za vse to.

V knjižnico ste prihajali na sproščen klepet ali resno načrtovanje dogodkov, prinašali anekdote ali resno branje, vedno pa ste s seboj nosili dobre misli, veselje in smeh. In nekaj drži kot pribito: prijatelj Stane, manjkali nam boste in pogrešali vas bomo.

Vaši knjižničarji.

Patricija Tratar in Irena Palčar,
Knjižnica Pavla Golie Trebnje

Stane Peček je odšel

Stane Peček je odšel.

Šel je v deželo pravljic, tja, kjer ubrano pojejo in kjer cenijo lepo besedo. Je med škrti.

Med njimi se je vedno dobro počutil. Pravzaprav od tam ni nikoli odšel. Škrti so ga k nam poslali, da nas je naučil ceniti obrobne stvari, ki so lahko smisel življenja, in da nas je spomnil, da je radost in veselje v malih zadevah, če jih dobro zastavimo in pospremimo z zgodbo.

Stane Peček nam je daroval dobro zastavljene in večne zgodbe.

Te bodo ostale in z njimi tudi spomin na njega.

Franc Hočevar

Bil je CIK-ov upokojenec

Stane Peček je bil zadnje leto službovanja kot strokovni delavec Zveze kulturnih organizacij zaposlen na Centru za izobraževanje in kulturo Trebnje. Spoznala sem ga kot upokojenca CIK-a, a neutrudnega, izjemno dejavnega in vsestranskega kulturalnika. CIK Trebnje je tudi skrbnik razstave Rastoča knjiga Temeniške in Mirnske doline, katere pomemben list je tudi Stane Peček.

Stane je bil predan profesionalnemu delu in ljubiteljski kulturi in je vidno zaznamoval domač in širši kulturni prostor. Kot učitelj, vodja različnih sestavov, scenarist, režiser in organizator številnih kulturnih dogodkov, prireditev in festivalov, kot urednik in soustanovitelj revij ter nenazadnje kot tenkočuten, a kritičen literat nas je nagovarjal s svojo domišljijo, nas moralno preizpraševal in nas s svojo neomajnostjo soočal včasih z nepredstavljivimi cilji. Bil je človek, ki si ga moral spoštovati in imeti rad. Ne le zaradi njegovega dela, pač pa tudi zaradi človeške širine in iskrive misli, ki jo je izžareval skozi svoje delo. Vedno je znal najti pravo besedo, znal je tudi prisluhniti, predvsem pa je znal vsako najino srečanje navdihniti s svežino, hudomušno anekdoto in iskrenim smehom.

Dragi Stane, mnoga priznanja

in nagrade, ki si jih prejel, so izraz hvaležnosti za tvojo ustvarjalnost in prispevek, ki si ga zapustil skupnosti. Sama pa se ti od srca zahvaljujem za prijateljstvo in priložnost, da sem te spoznala in te smela spremljati del tvoje ustvarjalne poti.

Patricija Pavlič,
direktorica CIK Trebnje

Vedno boš med nami

Navodila scenarista in duhovnega vodje praznika laži županu so bila čisto resna.

Stane je bil moj razrednik v osnovni šoli, izjemen učitelj glasbe in kasneje

snovalec številnih odmevnih prireditev v krajevni skupnosti in občini.

Ustanovil in vodil je otroški in mladinski zbor in ju dvignil nad dolensko povprečje, z njim gostoval po nekdanji Jugoslaviji in gostil mladinski pevski zbor iz Češke. Tudi po odhodu z Mirne je z učenci naše osnovne šole pripravil glasbeni pravljici Rdeča kapica ter Janko in Metka, režiral mladinsko igro Štirje fantje, muzikantje ter napisal mladinsko igro Ah, prava reč. Iz makedonščine je prevedel knjigo Anton Hlebec – knjižico o vojaku z Mirne, ki je padel na državni meji, je pa tudi idejni oče Lažnivega Kljukca.

Na oder doma Partizan je pred več kot pol stoletja z gledališko skupino KUD Svoboda Mirna postavil Sartrovo delo Spoštovanja vredna vlačuga, vodil je moški, mešani in vse od ustavitve tudi Ženski pevski zbor Zimzelen KUD Svoboda Mirna.

Svoje delo v zborih in na številnih kulturnih področjih je vedno povezoval in združeval umetnike pri nastajanju odmevnih prireditev, predstav in spevoiger. Ob spoštovanju tradicije in hkratnem iskanju meja možnega je znal okrog sebe zbrati prave ljudi. Nalezljiv smeh in neposrednost, domišljija in mojstrsko nizanje besed, ljubezen do kulture in na videz neuresničljive ideje so zaznamovali ustvarjalni proces, med katerim smo se vsi vedno veliko naučili.

Z bolečino v srcu ti, dragi prijatelj, zagotavljam, da boš s svojimi deli za vedno ostal med nami. Slava ti.

Dušan Skerbiš,
župan Občine Mirna

Lažinjada 2014 na Mirni.